

Математика у 5-их класах НУШ: як створити і оцінити тематичну діагностувальну роботу

Марія Барна, завідувачка
кабінету координації
впровадження НУШ і моніторингу
КЗ Л О Р “Львівський ОІППО”,
канд.пед.наук, доцентка

Рекомендації МОН України щодо оцінювання результатів навчання учнів

Лист МОН України від 19.08.2022 р. № 1/9530-22 "Про інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році" (витяги)

МОН рекомендує:

Оцінювання учнів 5 класів має бути зорієнтованим у першу чергу на обов'язкові результати навчання й орієнтири їх оцінювання, визначені Державним стандартом, та на очікувані результати навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмета/інтегрованого курсу

МОН рекомендує:

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, відповідно до законодавства, є:

формувальне,

поточне (не поурочне)

та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Заклади освіти мають право на свободу вибору форм, змісту та способів оцінювання

МОН рекомендує:

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Під час формувального оцінювання важливо формувати в учнів 5 класу вміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.

Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти **є поточний контроль, що** проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання.

Основна функція поточного контролю – навчальна. **Запитання, завдання, тести, тощо спрямовано на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу.**

Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

МОН рекомендує:

Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є **поточний контроль, що** проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання.

Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовано на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу.

Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

МОН рекомендує:

Тематичне оцінювання може здійснюватися на основі поточного оцінювання із урахуванням проведеної для *оцінювання проміжних результатів навчання діагностичної (контрольної) роботи* або без проведення такої роботи залежно від специфіки навчального предмета/інтегрованого курсу.

МОН рекомендує:

У зв'язку з широкомасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну, яке розпочалось 24 лютого 2022 р. і призвело до тимчасового призупинення навчання, а потім до переходу на дистанційне навчання, рекомендуємо на початку 2022/2023 навчального року виявити рівень опанування учнями навчального матеріалу, яким вони оволодівали в умовах воєнного часу самостійно або із використанням технологій дистанційного навчання, визначити необхідність організації традиційного повторення вивченого матеріалу за минулий рік, запровадити «коригуюче навчання».

У календарно- тематичному плануванні на початку навчального року необхідно визначити достатню кількість навчального часу для повторення і проведення діагностування результатів навчання за попередній рік.

Залежно від готовності здобувачів освіти оволодівати програмовим матеріалом учитель може розширити (збільшити) тематичний блок «Повторення (за попередній навчальний рік)» для подолання виявлених утруднень і відповідно ущільнити програмовий матеріал, який має вивчатися або опрацьовувати нові тематичні блоки

МОН рекомендує:

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання учнів 5 – 6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, *у семестровому оцінюванні враховуються результати контролю груп загальних результатів навчання.*

Тому вважаємо за доцільне у календарно-тематичному плані визначити відповідність кожного очікуваного результату, якого необхідно досягти на уроці, певній групі загальних результатів, визначеній Державним стандартом і прописаній у Свідоцтві досягнень.

Календарно-тематичне планування здійснюється вчителем у довільній формі і може бути об'єднано з навчальною програмою в один документ

Свідоцтво досягнень

..... Характеристика результатів навчальної діяльності

1. Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі
2. Розв'язує математичні задачі
3. Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій

(Презентування і короткий коментар фрагменту Свідоцтва досягнень)

Календарно-тематичне планування

Марія Барна

Навчальна програма з орієнтовним календарно-тематичним плануванням
уроків математики в 5 класі

(5 год. на тиждень) I семестр 2022-2023 н.р. (80 год)

Укладено у відповідності до *модельної навчальної програми:*

Математика 5-6 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (автор Істер О.С.)

Очікувані групи результатів навчання, що внесені у Свідоцтво досягнень:

1. Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі
2. Розв'язує математичні задачі
3. Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій

(Презентування і короткий коментар фрагменту КТП)

Технологічна матриця

Марія Барна

**Технологічна матриця для здійснення формувального, проміжного
та підсумкового тематичного оцінювання учнів 5-их класів НУШ з математики
(1 семестр 2022-2023 навчального року)**

Модельна навчальна програма: Математика 5-6 класи

для загальноосвітніх навчальних закладів (автор Істер О.С)

Очікувані групи результатів навчання, що внесені у Свідоцтво досягнень:

- 1. Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі**
- 2. Розв'язує математичні задачі**
- 3. Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій**

(Презентування і короткий коментар фрагменту технологічної матриці)

МОН рекомендує:

Діагностування доцільно проводити з використанням різнорівневих завдань:

- *завдання на упізнавання навчального змісту, його відтворення по пам'яті чи за наданим зразком;*
- *завдання на застосування знань або способів дій у типових ситуаціях;*
- *завдання на відтворення відомого шляху міркування або застосування засвоєного способу дії у ситуації, яка дещо відрізняється від типової;*
- *завдання на творче застосування навчального досвіду в ситуаціях, наближених до життєвого контексту, для виконання яких потрібно самостійно відшукати шлях розв'язання проблеми, дібрати доступну інформацію і пристосувати її до наданої умови, поєднати й доцільно використати елементи знання чи вміння з інших тем, оцінити об'єкт чи явище.*

Зразки тестових завдань (група 1)

1. Уміння користуватися годинником для відстеження подій свого життя при розв'язуванні задач з реальним змістом

Познач на годиннику час закінчення уроку математики тривалістю 45 хв, який розпочався о 9 год 30 хв.

2. Переведення грошових одиниць з більших у менші та навпаки.

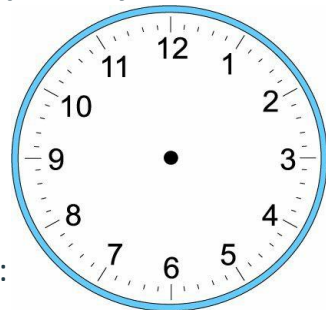
Обери рядок, у якому 25 гривень 40 копійок переведено у копійки правильно:

А 20540 коп.

Б 2540 коп.

В 25040 коп.

Г 290 коп.

Зразки тестових завдань (група 2)

Застосовування обчислювальних навичок при розв'язуванні текстових задач з реальним змістом

Діти взяли участь у благодійній акції «Здай макулатуру». П'ятий клас зібрав 1981 кг макулатури Шостий клас - на 962 кг менше, ніж п'ятий. Відомо, що 100 кг макулатури рятують одне дерево.

4.1 Скільки кілограмів макулатури зібрали діти?

4.2 Скільки дерев вони “врятували”?

Розв'яжи задачу зручним для тебе способом і відповідь обґрунтуй.

Зразки тестових завдань (група 3)

Пошук помилок у математичних обчисленнях, умові задачі та їх усунення шляхом виконання необхідних дій

Обери рядок, у якому виконана дія на знаходження добутку двох чисел.

Перевір значення добутку, виконавши відповідну дію. За потреби виправ помилку. **Відповідь обґрунтуй.**

А $8596+28= 8624$

Б $8596 \cdot 28=240688$

В $8596:28=307$

Г $8596 - 28=8568$

(Презентування і короткий коментар ТДР №1 (додатки 4 та 4.1))

МОН рекомендує:

- Спосіб діагностування результатів навчання вчитель обирає самостійно.
- *Результати діагностування залишкових результатів навчання НЕ підлягають обліку і НЕ враховуються під час оцінювання за перший семестр., а, отже у кінці ТДР №1 пишемо:*
- *Оцінювальні судження вчителя з орієнтирами (за потреби) щодо покращення результатів виконання завдань:*

Зразок інструментарію оцінювання діагностувальних робіт

Орієнтовний зразок фідбеків за результатами виконання завдань діагностувальної роботи з використанням шкали оцінювання, вираженої у вербальних характеристиках засобами візуалізації (колірна гама)

(Презентування та короткий коментар додатків 5 та 5.1)

МОН рекомендує:

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, рекомендуємо у першому семестрі 5 класу підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий» – «П», «середній» – «С», «достатній» – «Д», «високий» – «В» та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня/учениці (а не на помилки або невдачі).

При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі рекомендуємо при виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінку за II семестр.

Відповіді на запитання

https://znayshov.com/News/Details/naiposhyrenishi_zapytannia_ta_vidpovidi_shchodo_otsiniuvannia_v_5-omu_klasi_nush

Найпоширеніші запитання та відповіді щодо оцінювання в 5-ому класі НУШ

- Перевірку зошитів (аналіз відповідних результатів навчальної діяльності учнів) доцільно розглядати як елемент поточного, формувального оцінювання, як механізм надання учням письмового зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень з метою допомогти їм усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання
- Під час перевірки зошитів **НЕ** обов'язково дотримуватись бального/**рівневого** оцінювання, зокрема, окрім коротких письмових коментарів під час аналізу результатів навчальної діяльності учнів у зошитах, можна робити позначки «див.» або ставити підпис.

Відповіді на запитання

https://znayshov.com/News/Details/naiposhyrenishi_zapytannia_ta_vidpovidi_shchodo_otsiniuvannia_v_5_omu_klasi_nush

Найпоширеніші запитання та відповіді щодо оцінювання в 5-ому класі НУШ

- *3.: Як проводити семестрове оцінювання?*
- В.: Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень.
- Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів.
- Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо.
- Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногодинні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж семестру.
- К.: Перед семестровою оцінкою вчитель має провести контроль досягнення груп загальних результатів, які прописані в Стандарті і у Свідоцтві досягнень учня. Таких груп по кожному предмету 3-4 (див. додаток 1 до наказу 289), семестрова оцінка обраховується з урахуванням результатів тематичних оцінювань та результатів контролю груп загальних результатів (ГЗР I-IV).
- Результати контролю ГЗР фіксуються в класному журналі та у відповідних місцях Свідоцтва досягнень учня.

Відповіді на запитання

https://znayshov.com/News/Details/naiposhyrenishi_zapytannia_ta_vidpovidi_shchodo_otsiniuvannia_v_5omu_klasi_nush

Найпоширеніші запитання та відповіді щодо оцінювання в 5-ому класі НУШ

- **З.: Існує певна розбіжність між вимогами Інструкції з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів та Методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, чим керуватися?**
- **В.: Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, що затверджені наказом МОН України №289 від 1 квітня 2022 року є більш новішими, отже мають вищий пріоритет, тому у випадку неузгодженості окремих положень нормативних документів керуємось наказом №289**

Відповіді на запитання

https://znayshov.com/News/Details/naiposhyrenishi_zapytannia_ta_vidpovidi_shchodo_otsiniuvannia_v_5omu_klasi_nush

Найпоширеніші запитання та відповіді щодо оцінювання в 5-ому класі НУШ

- **З.: Чи є обов'язковим «Щоденник педагогічного спостереження»?**
- **В.:** Чинними нормативними документами не передбачено такого «щоденника», разом з тим упродовж року класний керівник має проводити подібне спостереження за планом, визначеним закладом освіти, його результати записуються в Свідоцтві навчальних досягнень учня у розділі «Характеристика навчальної діяльності». **Результати навчальної діяльності учня фіксуються вчителями-предметниками на відповідних сторінках класного журналу.**

Дякую! Все буде Україна!

